

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 36/2013-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. januára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej F., s. r. o., B., konajúca prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. B. F., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tiež porušenie čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trebišov v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Er 955/2011 a jeho uznesením z 19. decembra 2011, ako aj porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 12 CoE 65/2012 a jeho uznesením z 30. mája 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. júla 2012 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti P., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), doplnená podaním doručeným ústavnému súdu 15. novembra 2012, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a tiež porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom Okresného súdu Trebišov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Er 955/2011 a jeho uznesením z 19. decembra 2011 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresného súdu“), ako aj porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 CoE 65/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie“) a jeho uznesením z 30. mája 2012 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá inter alia poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. V rámci zmluvného vzťahu založeného zmluvou o úvere pristúpila po dohode s dlžníkom k uzatvoreniu rozhodcovskej doložky, resp. rozhodcovskej zmluvy, ktorá založila právomoc Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného S., a. s. (ďalej len „Stály rozhodcovský súd“), rozhodovať o právnom postavení zmluvných strán pri vzniku sporu. Vzhľadom na omeškanie dlžníka a návrh sťažovateľky, aby Stály rozhodcovský súd *„autoritatívne deklaroval právo sťažovateľky na úhradu peňažnej pohľadávky a uložil dlžníkovi povinnosť plniť“*, bola dlžníkovi na základe rozsudku uložená povinnosť zaplatiť sťažovateľke pohľadávku spoločne s príslušenstvom. Z dôvodu nesplnenia povinností zo strany dlžníka bola sťažovateľka nútená domáhať sa splatenia pohľadávky aj s príslušenstvom prostredníctvom exekúcie na podklade

vykonateľného exekučného titulu (rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu). Okresný súd žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol. Na základe odvolania sťažovateľky bolo napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdené uznesením krajského súdu sp. zn. 12 CoE 65/2012 z 30. mája 2012.

Sťažovateľka v predostretej argumentácii namieta právne závery v rozhodovacej činnosti okresného súdu a krajského súdu, ktorým vyčíta ich nesprávnosť z hľadiska právneho posúdenia relevantných hmotnoprávných ustanovení príslušných právnych predpisov vzťahujúcich sa na predmetnú právnu vec, keď okresný súd a krajský súd podľa nej *„svoje rozhodnutie formuloval na základe nesprávneho právneho posúdenia a s použitím chybných aplikácie a interpretácie...“*, za súbežného porušenia viacerých procesných pravidiel spočívajúcich v tom, že *„rozhodol nad rámec zverenej právomoci,... rozhodol bez návrhu na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný,... svojím postupom odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom,... rozhodol na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu, pretože nevykonal náležité dokazovanie...“*.

Sťažovateľka zároveň poskytla ústavnému súdu na zváženie vlastnú interpretáciu právnych predpisov vzťahujúcich sa na jej právnu vec, keď uviedla, že *„Zákonodarca priznal všeobecným súdom právomoc posudzovať zákonnosť rozhodnutí rozhodcovských súdov iba v rámci konania o zrušení rozhodcovského rozsudku, teda iba v rámci konania zvláštneho, uskutočňovaného na základe zákona, ktorý bol na úpravu rozhodovania sporov rozhodcovskými súdmi a úpravu uznania a výkonu tuzemských a cudzích rozhodcovských rozhodnutí... prijatý... Všeobecný súd si musí byť vedomí toho, že ani súdy nie sú oprávnené vykonávať priame zásahy do právoplatných rozhodnutí rozhodcovských súdov... Súdna prax je jednotná v názore, že už v štádiu posudzovania splnenia zákonných predpokladov pre poverenie súdneho exekútora na vykonanie exekúcie sa exekučný súd okrem iného zaoberá tým, či k návrhu na vykonanie exekúcie bol pripojený exekučný titul opatrený potvrdením o jeho vykonateľnosti... či rozhodnutie (iný titul) je z hľadísk zakotvených v príslušných právnych predpisov vykonateľné tak po stránke formálnej... ako aj materiálnej... V rámci tohto skúmania nie je exekučný súd oprávnený posudzovať vecnú správnosť... rozsudku*

všeobecného súdu, ani rozsudku rozhodcovského súdu. Exekučný súd nedisponuje právomocou rušiť či meniť rozhodnutie, ktoré je exekučným titulom.“

Sťažovateľka v sťažnosti osobitne upozorňuje na skutočnosť, že „sťažovateľ priamo vyzval v podanom odvolaní súd, aby postupom podľa ust. § 109 ods. 1 písm. b) OSP prerušil konanie a podal Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na konanie o súlade ust. § 44 ods. 2 veta prvá a druhá Exekučného poriadku s čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky a to pre rozpor s princípom právnej istoty a princípom ochrany dôvery všetkých subjektov práva v právny poriadok“.

Vo vzťahu k aplikácii ustanovení smernice Rady Európskych spoločenstiev sťažovateľka uvádza, že „V súvislosti s ústavnou potrebou aplikácie relevantných právnych noriem sťažovateľ (oprávnený) poukazuje aj na skutočnosť, že exekučný súd založil a odôvodnil svoje rozhodnutie na normatívnej úprave, ktorá nemá v Slovenskej republike povahu prameňa práva a preto sa ňou exekučný súd nemohol riadiť, resp. nemohol z jej aplikácie vyvodzovať určujúce závery formujúce konečné rozhodnutie. Exekučný súd vo veci aplikoval ustanovenia Smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Smernica nemá všeobecnú záväznosť ako nariadenie, pretože je adresovaná iba členským štátom Európskej únie a nie všetkým fyzickým a právnickým osobám... neprichádza do úvahy ani jej priamy účinok (priama aplikácia).“

Podľa tvrdenia sťažovateľky aj postupom krajského súdu v napadnutom konaní a jeho napadnutým uznesením boli porušené „... 1) právo na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy..., 2) právo na spravodlivý súdny proces zaručené čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd..., 3) právo vlastniť majetok zaručené čl. 20 ods. 1 Ústavy; 4) právo na pokojné užívanie majetku zaručené čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru“.

Sťažovateľka v tejto súvislosti odôvodňuje namietané porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že krajský súd «a) nedostatočne zistil skutkový stav, pretože nevykonal

náležitú dokazovanie a svoje rozhodnutie založil na skutočnostiach, ktorých existencia nebola dokázaná (súd používa pri zdôvodnení svojho rozhodnutia slovo ako napr. „pravdepodobne“); b) svoje rozhodnutie formuloval na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a s použitím chybných aplikácií a interpretácie práva; a osobitne v spojení s porušením označených justičných práv porušil právo vlastníť majetok zaručené čl. 20 ods. 1 Ústavy SR, právo na pokojné užívanie majetku zaručené čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru...».

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľka doplnila svoju argumentáciu podaním doručeným ústavnému súdu 15. novembra 2012, v ktorom poukazuje na § 57 ods. 5 Exekučného poriadku v znení účinnom od 9. augusta 2012, podľa ktorého ak súd rozhoduje podľa odseku 1 písm. g) a k), nariadi pojednávanie. Po právoplatnosti uznesenia o vyhlásení exekúcie za neprípustnú súd exekúciu zastaví. Sťažovateľka poukazuje na intertemporálne ustanovenia, podľa ktorých sa toto znenie vzťahuje aj na konania začaté pred dňom účinnosti tohto zákona. Keďže okresný súd nenariadil vo veci ústne pojednávanie a tento nedostatok nekorigoval ani súd druhého stupňa, je sťažovateľka toho názoru, že došlo k porušeniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Sťažovateľka na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu a tiež porušenie čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní a napadnutým uznesením, ako aj porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom krajského súdu v napadnutom konaní a jeho napadnutým uznesením, napadnuté uznesenie okresného súdu a napadnuté uznesenie krajského súdu zruší a vec vráti na ďalšie konanie a zároveň jej prizná finančné zadosťučinenie, ako aj úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu a k porušeniu čl. 12 ods. 2 ústavy a čl. 14 dohovoru napadnutým postupom a uznesením okresného súdu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd

nerozhodujú všeobecné sudy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné sudy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovateľka sťažnosťou napáda postup okresného súdu v napadnutom konaní a napadnuté uznesenie okresného súdu vydané v tomto konaní, ktorým okresný súd zamietol žiadosť súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie. Zároveň uviedol, že po právoplatnosti tohto uznesenia rozhodne o zastavení exekučného konania v zmysle § 44 ods. 3 Exekučného poriadku.

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že sťažovateľka využila svoje právo podať proti napadnutému postupu a uzneseniu okresného súdu odvolanie, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľky v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým postupom a uznesením krajského súdu

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide

vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd štandardne poukazuje na svoje ústavné postavenie vymedzené v čl. 124 ústavy, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ale súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

Ústavný súd v danom prípade považoval za relevantné objasniť kľúčovú skutočnosť z pohľadu sťažovateľky, či krajský súd rozhodujúci v rámci exekučného konania o odvolaní

proti prvostupňovému rozhodnutiu, ktorým rozhodol o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, mal právomoc skúmať prípustnosť exekúcie z hľadiska relevantnosti exekučného titulu, ktorým bol rozhodcovský rozsudok rozhodcovského súdu; uvedené konanie pred rozhodcovským súdom nadviazovalo na rozhodcovskú doložku uzatvorenú medzi sťažovateľkou a dlžníkom v zmluve.

Z napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva jeho stotožnenie sa so závermi uznesenia okresného súdu, ktorý svoje rozhodnutie o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie odôvodnil okrem iného aj § 44 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“), a to z toho dôvodu, že rozsudok rozhodcovského súdu, ktorý bol v danej veci exekučným titulom, nebol uznaný za spôsobilý exekučný titul z dôvodu neprijateľnosti rozhodcovskej doložky zakladajúcej právomoc rozhodcovského súdu na konanie ako absolútne neplatnej zmluvnej podmienky obsiahnutej v zmluve, ktorej účinky spôsobujú značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami zmluvných strán v neprospech dlžníka ako spotrebiteľa. Právomoc rozhodcovského súdu bola teda založená na absolútne neplatnom zmluvnom dojednaní.

Krajský súd v napadnutom uznesení vyložil svoje úvahy týkajúce sa posúdenia v tejto veci rozhodujúcej okolnosti, a to rozhodcovskej doložky, ako neprijateľnej zmluvnej podmienky (od ktorej sťažovateľka aj odvíjala príslušnosť ňou zvoleného rozhodcovského súdu na konanie a ktorého rozsudok bol exekučným titulom) vo vzťahu k normám spotrebiteľskej legislatívy.

Krajský súd v napadnutom uznesení akceptoval posúdenie zmluvy o úvere uzavretej medzi sťažovateľkou a povinnou osobou okresným súdom ako zmluvy spotrebiteľskej. Povinnosť exekučného súdu preskúmať rozhodcovskú doložku odôvodnil aj so zreteľom na § 44 Exekučného poriadku, v zmysle ktorého je súd rozhodujúci o žiadosti súdneho exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie povinný preskúmať túto žiadosť, exekučný titul a návrh na vykonanie exekúcie a posúdiť, či tieto nie sú v rozpore so zákonom. V rámci tohto prieskumu, ako uvádza krajský súd, exekučný súd

predovšetkým zisťuje, či exekučný titul bol vydaný orgánom na to oprávneným, či je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej, či oprávnený a povinný sú vecne legitimovaní v konaní a či právo nie je prekludované. Pri skúmaní, či exekučný titul bol vydaný orgánom na to oprávneným, má podľa názoru krajského súdu exekučný súd právo posúdiť aj platnosť uzavretej rozhodcovskej doložky, ak exekučným titulom v konaní je rozhodcovský rozsudok vydaný na základe tejto rozhodcovskej doložky, čo vyplýva aj z rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci *Asturcom telecomunicaciones SL v. Cristina Rodríguez Nogueira*.

Krajský súd ďalej uviedol, že *«Súdna prax je jednotná v názore, že už v štádiu posudzovania splnenia zákonných predpokladov pre poverenie súdneho exekútora na vykonanie exekúcie sa exekučný súd okrem iného zaoberá tým, či rozhodnutie (iný titul) uvedené v návrhu na vykonanie exekúcie bolo vydané orgánom s právomocou na jeho vydanie a či z hľadísk zakotvených v príslušných právnych predpisoch ide o rozhodnutie (iný titul) vykonateľné tak i po stránke formálnej, ako aj materiálnej. Pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný riešiť otázku, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 9. februára 2012 sp. zn. 3 Cdo 122/2011).*

Nič na tom nemení ani skutočnosť, že povinná z rozhodcovského rozsudku bola v rozhodcovskom konaní pasívna a nepodalala žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Totižto podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 21. 03. 2012 sp. zn. Cdo 1/2012 princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. To znamená, že aj keď účastník rozhodcovského konania, ktorým je spotrebiteľ, nevyužije možnosť spochybniť existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy podľa ustanovení zákona o rozhodcovskom konaní, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať existenciu alebo platnosť rozhodcovskej zmluvy a v prípade zisteného nedostatku v tomto smere konštatovať rozpor rozhodcovského rozsudku tohto exekučného titulu so zákonom znamenajúci materiálnu nevykonateľnosť tohto exekučného titulu.

Takýmto postupom exekučný súd napĺňa príkaz vyplývajúci z princípu ochrany práv spotrebiteľa.

K oprávneným namietanému odňatiu možnosti konať pred súdom odvolací súd uvádza, že v štádiu, pri ktorom súd skúma či žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo exekučný titul nie sú v rozpore so zákonom (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), sa vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a exekučného titulu. V tomto štádiu súd nevykonáva dokazovanie, postačujúce je totiž, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu, vrátane do neho založených listín. Vzhľadom na to sa oboznamovanie s obsahom listín, ktoré je zamerané na posúdenie splnenia podmienok konania a predpokladov pre vyhovie žiadosti súdneho exekútora o poverenie na vykonanie exekúcie, nemusí vykonávať na pojednávaní a za prítomnosti oprávneného a povinného.».

Na základe uvedeného krajský súd považoval sťažovateľkou namietaný postup súdu prvého stupňa pri preskúmaní rozhodcovskej doložky za súladný so zákonom.

K námietke sťažovateľky, že okresný súd posúdil rozhodcovskú doložku ako neprijateľnú podmienku, krajský súd uviedol, že „V posudzovanom prípade sa rozhodcovská doložka nachádzala v bode 15 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru. Podľa tohto ustanovenia všetky spory, ktoré vzniknú z tejto zmluvy o úvere, ručiteľského vyhlásenia, vrátane sporov o ich platnosť, výklad alebo zrušenie, ako aj spory, ktoré vzniknú z dohody o vyplnení zmenky zabezpečujúcej túto úverovú zmluvu a uplatnenie práv z takto vyplnenej zmenky, vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, budú riešené

a/ pred Stálym rozhodcovským súdom zriadeným spoločnosťou Slovenská rozhodcovská,... ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na rozhodcovskom súde; rozhodcovské konanie bude vedené podľa vnútorných predpisov rozhodcovského súdu, a to jedným rozhodcom ustanoveným podľa vnútorných predpisov rozhodcovského súdu,

b/ pred príslušným súdom Slovenskej republiky, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na súde podľa príslušného právneho predpisu (zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok).

Zmluvné strany sa dohodli, že pokiaľ ktorákoľvek zo zmluvných strán podá žalobu o rozhodnutie akéhokoľvek sporu, ktorý vznikne z tejto zmluvy o úvere, ručiteľského vyhlásenia, vrátane sporov o ich platnosť, výklad alebo zrušenie, ako aj sporu, ktorý vznikne z dohody o vyplnení zmenky zabezpečujúcej túto úverovú zmluvu a uplatnenie práv z takto vyplnenej zmenky, vrátane sporu o jej platnosť, výklad alebo zrušenie na všeobecnom súde. považuje sa táto skutočnosť za rozvázovaciú podmienku tejto rozhodcovskej doložky; ustanovenie tejto vety sa nepoužije v prípade, ak pred podaním žaloby na súde bola podaná žaloba na rozhodcovský súd vo veci, v ktorej je touto rozhodcovskou doložkou v súlade s vnútornými predpismi rozhodcovského súdu založená právomoc rozhodcovského súdu...

Cieľom rozhodcovskej zmluvy je dosiahnuť prejednanie prípadného sporu pred rozhodcom ako súkromnou osobou, na ktorého zmluvné strany delegovali takúto právomoc. V porovnaní s ostatnými zmluvnými podmienkami je význam rozhodcovskej doložky osobitný, pretože v krízových situáciách a vzniku sporu súkromná osoba rozhodne o právach a právom chránených záujmoch s cieľom dosiahnuť nový kvalifikovaný záväzok z pôvodnej zmluvy. Keďže sa tak udeje v súkromnoprávnom procese, požiadavka na rešpektovanie princípov súkromného práva arbitrom princípu dobrých mravov je plne opodstatnená. Občiansky zákonník v ustanovení § 53 ods. 4 písm. r) za neprijateľné označil dojednanie vyžadujúce v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, nakoľko takéto dojednanie spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach spotrebiteľa. V zmysle ust. § 53 ods. 5 OZ je takáto neprijateľná podmienka absolútne neplatná.

Odvolačný súd sa stotožňuje s posúdením uvedenej doložky ako neprijateľnej podmienky...“.

V závere svojho rozhodnutia krajský súd poukázal na to, že „rozhodcovská doložka obsiahnutá v Zmluve o úvere bola čase jej uzatvárania neprijateľnou podmienkou a ako taká bola od počiatku neplatnou podľa § 53 ods. 1 OZ, pretože rozhodcovské konanie, ktorého výsledkom je exekučný titul, sa uskutočnilo bez riadneho zmocnenia zo strany zmluvných strán, a teda rozhodcovský rozsudok vydaný v tomto konaní nemôže byť spôsobilým titulom na vykonanie exekúcie. Už samotná táto skutočnosť predstavuje vadu

exekučného titulu, ktorá bráni vykonaniu exekúcie na jeho základe a je dostatočným dôvodom na zamietnutie žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na základe tatko nespôsobilého exekučného titulu... Na základe uvedeného odvolací súd potvrdil napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správne.“.

Ústavný súd preskúmal výklad krajského súdu a jeho úvahy vo vzťahu aj k zmluvným podmienkam obsahujúcim rozhodcovskú doložku, ktorá zakladala právomoc rozhodcovského súdu, ktorého rozsudok bol následne exekučným titulom slúžiacim ako právny podklad na začatie exekučného konania voči dlžníkovi. Krajský súd podľa názoru ústavného súdu správne posúdil právny vzťah medzi sťažovateľkou a dlžníkom ako spotrebiteľský právny vzťah a následne vychádzajúc z príslušných ustanovení § 52 a § 53 Občianskeho zákonníka v platnom znení a naň nadväzujúcu legislatívnu úpravu zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v platnom znení, ako aj s poukazom na ustanovenia smernice Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica Rady“) a na ustálenú judikatúru ústavného súdu a európskych súdnych inštitúcií aplikoval na jeho posúdenie ustanovenia spotrebiteľského práva. Ako rozporné s týmito právami následne vyhodnotil aj tie ustanovenia zmluvy o úvere, ktoré zakladajú právomoc rozhodcovského súdu na konanie, a to z viacerých dôvodov, ako napr. absencia individuálne dojednanej takejto podmienky, reálna nemožnosť dlžníka ako spotrebiteľa ovplyvniť jej obsah koncipovaný formulárovou zmluvou a ďalšie. Pokiaľ je právomoc rozhodcovského súdu založená na absolútne neplatnom zmluvnom dojednaní, je podľa krajského súdu nepochybné, že aj samotný rozhodcovský rozsudok ako celok bol vydaný v rozpore so zákonom a nemôže byť spôsobilým exekučným titulom, na základe ktorého by oprávnenému voči povinnému vznikol nárok, ktorý by bol vynúiteľný v exekučnom konaní.

Krajský súd v rámci svojej prieskumnej právomoci odvolacieho súdu preskúmal v rozsahu sťažovateľkou uplatnených odvolacích dôvodov napadnuté uznesenie okresného súdu, s ktorými sa v plnom rozsahu stotožnil, a tiež konštatoval, že exekučný súd má v zmysle § 44 Exekučného poriadku povinnosť preskúmať súlad exekučného titulu so zákonom pred udelením poverenia exekútorovi na vykonanie exekúcie.

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené poukazuje aj na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý v rozsudku sp. zn. 3 Cdo/164/1996 z 27. januára 1997 publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 58/1997 uviedol, že *„súdna exekúcia môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej. Ak bude exekúcia podľa titulu, ktorý tieto požiadavky nespĺňa, aj napriek tomu nesprávne nariadená, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená.“*

V súvislosti s námietkou sťažovateľky týkajúcou sa použitia ustanovení smernice Rady, ktorá podľa jej názoru *„nemá v Slovenskej republike povahu prameňa práva, a preto sa ňou exekučný súd nemohol riadiť, resp. nemohol z jej aplikácie vyvodzovať určujúce závery formujúce konečné rozhodnutie“*, ústavný súd poukazuje na čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, z ktorého vyplýva, že smernica je záväzná pre každý členský štát, pre ktorý je určená, a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť. Pri uplatňovaní vnútroštátneho práva, či už ide o ustanovenia, ktoré boli prijaté skôr ako smernica alebo neskôr, je vnútroštátny súd, ktorý toto právo vykladá, povinný tak robiť, pokiaľ možno s prihliadnutím na znenie a účel smernice, tak, aby sa dosiahol výsledok, ktorý smernica sleduje, a tým sa dosiahol súlad s čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie [rozsudky Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) z 13. novembra 1990, Marleasing (C 106/89, Zb. s. I 4135, bod 8), a zo 16. decembra 1993, Wagner Miret (C 334/92, Zb. s. I 6911, bod 20)]. Aj napriek nemožnosti priamej aplikácie ustanovení smernice (za stanovených podmienok) majú ustanovenia smernice význam aj pri výklade a aplikácii vnútroštátneho práva vnútroštátnym súdnym orgánom. Vzhľadom na uvedené považuje ústavný súd námietku sťažovateľky týkajúcu sa neaplikovateľnosti smernice Rady v jej veciach za neopodstatnenú.

Námietku sťažovateľky týkajúcu sa jej „výzvy“, aby krajský súd *„podľa § 109 ods. 1 písm. b) OSP prerušil konanie a podal Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na konanie o súlade ust. § 44 ods. 2 veta prvá a druhá Exekučného poriadku s čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky a to pre rozpor s princípom právnej istoty*

a princípom ochrany dôvery všetkých subjektov práva v právny poriadok“, ústavný súd považuje rovnako za zjavne neopodstatnenú.

Podľa čl. 144 ods. 2 prvej vety ústavy ak sa súd domnieva, že iný všeobecný záväzný predpis, jeho časť alebo jeho jednotlivé ustanovenie, ktoré sa týka prejednávanej veci, odporuje ústave, medzinárodnej zmluve podľa čl. 7 ods. 5 alebo zákonu, konanie preruší a podá návrh na začatie konania na základe čl. 125 ods. 1 ústavy.

Podľa § 109 ods. 1 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) súd konanie preruší, ak rozhodnutie závisí od otázky, ktorú nie je v tomto konaní oprávnený riešiť. Rovnako postupuje, ak tu pred rozhodnutím vo veci dospel k záveru, že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka veci, je v rozpore s ústavou, zákonom alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná; v tom prípade postúpi návrh ústavnému súdu na zaujatie stanoviska.

Sťažovateľka namieta, že krajský súd na jej „výzvu“ neprerušil konanie a nepredložil ústavnému súdu návrh na začatie konania o súlade ňou označených ustanovení Exekučného poriadku s príslušnými ustanoveniami ústavy. Ústavný súd v tejto súvislosti v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. I. ÚS 216/2010) uvádza, že z čl. 144 ods. 2 ústavy v spojení s § 109 ods. 1 písm. b) OSP takáto povinnosť pre všeobecné súdy nevyplýva. Z § 18 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde vyplýva, že subjektom procesne spôsobilým podať návrh na začatie konania pred ústavným súdom je súd v súvislosti s jeho rozhodovacou činnosťou, a nie účastník konania (I. ÚS 53/2010). V konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 259/09 ústavný súd uviedol, že „Samotná sťažovateľmi namietaná skutočnosť, že... súd neaplikoval v konaní postup podľa § 109 ods. 1 písm. b) OSP, nie je odopretím prístupu sťažovateľa k súdu. Ústavný súd konštatuje, že prerušiť konanie podľa ustanovenia § 109 ods. 1 písm. b) druhej vety OSP možno len vtedy, ak konajúci súd dospel k záveru, že všeobecne záväzný právny predpis, ktorý sa týka veci, je v rozpore s ústavou, so zákonom alebo s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. K tomuto záveru musí však dospieť súd, a nie účastník konania. Je teda plne na posúdení všeobecného súdu, nakoľko tento postup aplikuje (m. m. IV. ÚS 84/08).“.

Postup krajského súdu podľa § 109 ods. 1 písm. b) OSP bol vo veci sťažovateľky viazaný na výsledok procesu tvorenia jeho názoru na prerokúvanú vec, ako aj na právnu úpravu, ktorej aplikácia prichádza v danom prípade do úvahy. Ak krajský súd v tomto procese nedospel k názoru, že sťažovateľkou označené ustanovenia Exekučného poriadku sú v rozpore s ústavou, nemal povinnosť prerušiť konanie a postúpiť návrh na zaujatie stanoviska ústavnému súdu podľa § 109 ods. 1 písm. b) OSP, a to bez ohľadu na skutočnosť, že pochybnosti o ústavnosti označených ustanovení Exekučného poriadku mala sťažovateľka.

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že aj vo vzťahu k tejto námietke sťažovateľky krajský súd postupoval ústavne konformným spôsobom, a preto niet dôvodu na prijatie záveru, že by svojím postupom alebo napadnutým uznesením mohol porušiť sťažovateľkou označené základné práva podľa ústavy, resp. práva podľa dohovoru.

K námietke sťažovateľky, v zmysle ktorej postupoval krajský súd neústavne, ak v rámci napadnutého konania nenariadil verejné pojednávanie, ústavný súd poukazuje na právny názor najvyššieho súdu vyjadrený napr. v uznesení sp. zn. 6 Cdo 1/2012 z 21. marca 2012, podľa ktorého v štádiu exekučného konania, pri ktorom všeobecný súd skúma, či exekučný titul je v rozpore so zákonom podľa ustanovení Exekučného poriadku, sa vychádza z exekučného titulu, pričom v tomto štádiu všeobecný súd nevykonáva dokazovanie (ako procesnú činnosť osobitne upravenú v ustanoveniach § 122 až § 124 OSP) vzhľadom na to, že postačuje, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu vrátane do neho založených listín. Ústavný súd uvedený právny názor považuje z ústavného hľadiska za akceptovateľný, a preto považuje aj túto námietku sťažovateľky za neopodstatnenú. A navyše, jej argumentácia uplatnená v podaní doručenom ústavnému súdu 15. novembra 2012 týkajúca sa nariadenia verejného pojednávania sa opiera o novelizáciu § 57 ods. 5 Exekučného poriadku platnú a účinnú od 9. augusta 2012 a napadnuté uznesenia krajského súdu aj okresného súdu boli vydané v prvom polroku 2012.

S prihliadnutím na postavenie ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu (aj v spojení s odôvodnením napadnutého rozhodnutia okresného súdu, pozn.) a tiež s poukazom na to, že obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

3. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým postupom a uznesením krajského súdu

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická osoba alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Toto ustanovenie však nebráni právu štátu prijímať zákony, ktoré považuje za nevyhnutné, aby upravil užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom alebo zabezpečil platenie daní alebo iných poplatkov alebo pokút.

Ústavný súd po preskúmaní napadnutého postupu a uznesenia krajského súdu a okresného súdu (v nadväznosti na potvrdené závery rozhodnutia okresného súdu krajským súdom v odvolacom konaní, pozn.) dospel k záveru, že z ich odôvodnení nemožno vyvodiť nič, čo by signalizovalo, že by mohlo dôjsť k nepripustnému zásahu do základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a do práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, keďže všeobecné súdy v posudzovanom prípade ústavne

konformným spôsobom interpretovali a aplikovali príslušné právne normy (v danom prípade ustanovenia Exekučného poriadku).

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým postupom a uznesením krajského súdu (ako aj uznesením okresného súdu vzhľadom na jeho potvrdenie krajským súdom v odvolacom konaní, pozn.) a základným právom podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 1 dodatkového protokolu neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by zakladala možnosť vysloviť porušenie týchto práv po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, v dôsledku čoho pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľky aj v tejto jej časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľky uplatnených v sťažnosti už nerozhodoval.

Nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd považoval za potrebné uviesť, že sťažovateľka sa na neho opakovane obracia so skutkovo a právne takmer identickými sťažnosťami, o ktorých už viackrát rozhodol, pričom formuloval k nim jednoznačné právne závery (pozri m. m. IV. ÚS 193/2012, IV. ÚS 221/2012, IV. ÚS 354/2012, IV. ÚS 355/2012, IV. ÚS 458/2012). Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľke musí byť známy právny názor ústavného súdu na problematiku týkajúcu sa právomoci krajského súdu rozhodujúceho v rámci exekučného konania o odvolaní proti prvostupňovému rozhodnutiu, ktorým bola exekúcia vyhlásená za neprípustnú a zastavená, preskúmať prípustnosť exekúcie z hľadiska relevantnosti exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok rozhodcovského súdu. Vzhľadom na tieto skutočnosti vyvstáva otázka, aký význam a efektivitu má pre ňu opakované podávanie sťažností ústavnému súdu v skutkovo a právne takmer identických veciach, keďže aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) nie je nevyhnutné ako predpoklad možnosti obrátiť sa na tento medzinárodný súdny orgán vyčerpať právny prostriedok nápravy na národnej úrovni, pokiaľ sa tento javí z materiálneho hľadiska v obdobných prípadoch ako neefektívny.

V naznačenom kontexte ústavný súd poukazuje na judikatúru ESĽP k čl. 13 dohovoru, z ktorej možno identifikovať požiadavky kladené na vlastnosti vnútroštátnych prostriedkov nápravy, ku ktorým patrí požiadavka ich prístupnosti, adekvátnosti a praktickej účinnosti (k tomu pozri KMEC, J. et al.: Evropská úmluva o lidských právech. Velké Komentáře. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 198). Povinnosť vyčerpať prostriedok nápravy i v prípade pochybnosti o jeho účinnosti vyplýva taktiež z ustálenej judikatúry ESĽP (Van Oosterwijck proti Belgicku, rozsudok zo 6. novembra 1980, č. 7654/76, § 37), táto sa však uplatní v prípadoch, keď pochybnosti sťažovateľa o účinnosti prostriedku nápravy nie sú podložené dostatočnými argumentmi, z ktorých by bolo možné vyvodiť, že takýto prostriedok nápravy ponúka primerané vyhliadky na úspech, napr. s ohľadom na ustálenú vnútroštátnu judikatúru (Radio France a ďalší proti Francúzsku, rozhodnutie ESĽP z 23. septembra 2003, č. 53984/00, § 34).

S poukazom na uvedené skutočnosti a prihliadajúc na zásadu efektivity a procesnej hospodárnosti konania ústavný súd sťažovateľku upozorňuje, že pokiaľ bude aj naďalej podávať takéto typovo identické sťažnosti, ku ktorým ústavný súd už zaujal právne závery vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach, ktorými tieto typovo identické sťažnosti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, ústavný súd využije možnosť vyplývajúcu mu z ustanovenia § 25 ods. 2 poslednej vety zákona o ústavnom súde, v zmysle ktorej nemusí svoje rozhodnutie o odmietnutí sťažnosti odôvodňovať.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. januára 2013